

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 17 september 2015 att ge övriga utskott tillfälle att kommentera de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisats i en promemoria som upprättats inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet vill att utskotten kommenterar och gör bedömningar om vissa särskilt angivna frågor.

Uppföljningen omfattar de subsidiaritetsprövningar som gjordes i riksdagen under 2014.

I yttrandet redovisar socialutskottet sina kommentarer och bedömningar när det gäller konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Konstitutionsutskottet har sedan 2010 en skyldighet att följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser¹.

Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens subsidiaritetsprövningar 2014

Konstitutionsutskottets uppföljning hösten 2015 omfattar alla 58 subsidiaritetsprövningar som gjorts i riksdagen under 2014.

Uppföljningen avser dels den formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter, dels utfallet av subsidiaritetsprövningarna på en övergripande nivå. I denna liksom i tidigare uppföljningar vill konstitutionsutskottet sätta fokus på utfallet i ärendena under 2014 och det sammantagna utfallet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Konstitutionsutskottet har, som vid tidigare uppföljningar, beslutat att ge bl.a. socialutskottet tillfälle att senast den 10 november 2015 yttra sig över de iakttagelser som gjorts och som finns redovisade i en promemoria med bilagor som upprättats vid konstitutionsutskottets kansli.²

I årets uppföljning vill konstitutionsutskottet få särskilt följande kommentarer och bedömningar från utskotten:

- En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2014 jämfört med 2013 samt sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.
- En bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av de EU-förslag som nämns i promemorian samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
- En kommentar om kommissionens motiveringar.
- En kommentar om kontakterna med riksdagens representant vid EU:s institutioner för att få och lämna information och hur kontakterna fungerar. Om inga kontakter förekommer bör utskottet kommentera varför.
- En kommentar till om några kontakter har tagits med andra nationella parlament i syfte att inhämta information om pågående subsidiaritetsprövningar.
- En kommentar om inhämtande av information från IPEX.

¹ Se 7 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen.

² KU prot. 2015/16:1.

- Konstitutionsutskottet önskar även kommentarer i övrigt om hur subsidiaritetsprövningen fungerar och eventuella förslag till eller önskemål om förbättringar.

Socialutskottets subsidiaritetsprövningar 2014

De prövade lagstiftningsutkasterna

Socialutskottet har under den aktuella tidsperioden prövat två utkast till lagstiftningsakt. Inte någon av prövningarna resulterade i något förslag till motiverat yttrande.

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av gemenskapsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighet, KOM(2014) 557
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om veterinärmedicinska läkemedel, KOM(2014) 558.

Lagstiftningsförslagen har ännu inte resulterat i någon lagstiftning på EU-nivå.

Socialutskottets kommentarer och bedömningar

Under följande underrubriker redovisas de frågor som konstitutionsutskottet vill få svar på. Under varje underrubrik redovisas socialutskottets kommentarer och bedömningar.

Det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2014 jämfört med 2013 samt sedan Lissabonfördraget trädde ikraft

Under 2013 gjorde socialutskottet fyra prövningar, varav en ledde till utlåtande. Under 2014 har socialutskottet gjort två prövningar utan att någon har lett till ett utlåtande.

Under tiden den 1 december 2009–31 december 2014 har socialutskottet prövat totalt 19 utkast till lagstiftningsakt. Av dessa berörde tio utkast såväl tillnärmning av lagstiftning som folkhälsa.

Ett av förslagen som prövades 2013 och de två utkast som prövades 2014 gällde såväl tillnärmning av lagstiftning som folkhälsa. Resterande prövningar under 2013 gällde tillnärmning av lagstiftning.

Genom åren har endast ett prövat utkast berört socialpolitik, och ytterligare ett har berört ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder).

Socialutskottet konstaterar att en majoritet av alla prövade ärenden, inklusive de båda ärenden som prövats 2014, fortfarande avser både tillnärmning av lagstiftning och folkhälsa.

Utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde till följd av de EU-förslag som nämns i promemorian samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Den gemensamma lagstiftningen på det aktuella området utgörs i dag av direktiv 2001/82/EG om veterinärmedicinska läkemedel, som är genomfört i svensk lagstiftning, och förordning (EG) nr 726/2004 om godkännande av och tillsyn över human- och veterinärmedicinska läkemedel, som är direkt tillämplig men kompletteras av svenska bestämmelser. Enligt förslaget ersätts 2001/82/EG av en förordning³, vilket innebär att bestämmelserna blir direktverkande. En omfattande översyn av den svenska lagstiftningen måste göras, och dubbelregleringar måste rensas bort.

Enligt det andra förslaget⁴ ska de båda processerna för djur- och humanläkemedel delas upp, och bestämmelser om godkännande av djurläkemedel flyttas i stället över till den föreslagna förordningen om veterinärmedicinska läkemedel.

Det har framgått att målsättningen för översynen är att komma till rätta med de viktigaste problemen med dagens regelverk och att det huvudsakliga problemet är att det finns för få godkända djurläkemedel på den europeiska marknaden. Andra problem är att det komplexa regelverket ger en onödigt stor administrativ börda och att den gemensamma marknaden för djurläkemedel fungerar dåligt. Förslaget innehåller även åtgärder för att komma till rätta med den ökande antibiotikaresistensen.

Utskottet konstaterar inledningsvis att de båda förslagen rör ändringar i den befintliga gemensamma lagstiftningen och att utrymmet för nationella åtgärder alltså redan är i viss mån begränsat. Utskottet ser därutöver positivt på målsättningen med översynen liksom att den sker på EU-nivå. I detta sammanhang noterar utskottet särskilt ambitionen att komma till rätta med den ökande antibiotikaresistensen.

Kommissionens motiveringar

Socialutskottet kan liksom konstitutionsutskottet konstatera att kommissionens motivering saknas när det gäller ändringen i förordningen och att motiveringen som avser ändringen i det befintliga direktivet är kortfattad. Därutöver lämnar kommissionen i Finansieringsöversikt för rättsakt en motivering till varför förslaget om ändring av direktivet ger ett mervärde på unionsnivå.

Utskottet anser att det naturligtvis är en fördel för prövningen att kommissionen uppfyller sin fördragsenliga skyldighet att lämna en utförlig motivering med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och att den lämnas i sin helhet under en rubrik. Detta gäller särskilt i de fall

³ Jämför förslaget i KOM(2014) 558

⁴ Jämför förslaget i KOM(2014) 557

där det inte är uppenbart att det finns gränsöverskridande aspekter på den föreslagna åtgärden som inte på ett tillfredsställande sätt kan regleras genom åtgärder av medlemsstaterna själva. Utskottet vill i detta sammanhang nämna att informationen som utskottet får om regeringens inställning i frågan många gånger bidrar med underlag för bedömningen.

Utskottets kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner

Det togs inte någon kontakt med riksdagens representant vid institutionerna eftersom det inte bedömdes finnas något behov av det.

Kontakter med andra nationella parlament

Det har inte tagits några kontakter med andra nationella parlament i subsidiaritetsärendena.

Inhämtande av information från IPEX (Interparliamentary EU Information Exchange).

Information från IPEX har hämtats in i subsidiaritetsärendena och vidarebefordrats till utskottets ledamöter. Denna har dock inte föranlett några ytterligare åtgärder.

Kommentarer i övrigt.

Socialutskottet använder inte någon form av förenklad beredning. Normalt sett planeras två beredningstillfällen för subsidiaritetsprövningarna, och kansliet lämnar ett skriftligt underlag inför dessa. Vid behov hålls ytterligare beredningstillfällen. Regeringens inställning inhämtas genom en faktapromemoria eller genom ett skriftligt yttrande. Sedan en tid har utskottet i samband med subsidiaritetsprövningarna i många fall också haft en överläggning med regeringen om utkastet till lagstiftningsakt. Vid överläggningarna representeras regeringen nästan undantagslöst av statssekreteraren. Socialutskottet prioriterar inte något särskilt ärende och väljer inte ut ärenden för olika former av beredning.

Stockholm den 3 november 2015

På socialutskottets vägnar

Emma Henriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Henriksson (KD), Anna-Lena Sörenson (S), Cecilia Widegren (M), Lennart Axelsson (S), Finn Bengtsson (M), Mikael Dahlqvist (S), Amir Adan (M), Carina Herrstedt (SD), Barbro Westerholm (FP), Karin Rågsjö (V), Hans Hoff (S), Yasmine Larsson (S), Sofia Fölster (M), Staffan Danielsson (C), Stefan Nilsson (MP) och Christina Östberg (SD).